

Historia Leska

Historia Leska Tereny zajmowane przez miasto były zasiedlone już w czasach prehistorycznych oraz w okresie wpływów rzymskich. Wiadczą o tym znaleziska archeologiczne datowane od IV w. p.n.e. do IV w. n.e., a także późniejsze średniowieczne. Pierwsza wzmianka źródłowa wymienia Lesko w 1436 r. Lokacja miasta nastąpiła przed 1472 rokiem, natomiast w roku 1477 Jan Kmita nadał miastu prawo magdeburskie. Pierwotna nazwa brzmiała Leszko lub Lisko. Nazwa Lesko używana jest dopiero od 1931 r. Około 1507 r. Kmitowie przenieśli tu z zamku Sobie centrum administracji swych rozległych dóbr. Zmieniono wtedy lokalizację Leska. Z pierwotnego miejsca nad brzegiem Sanu (ob. wieś Posada Leska) przeniesiono gród na wysokie wzgórze Baszta (422 m) stromo opadające ku dolinie. Nowy układ urbanistyczny skupiał się wokół prostokątnego rynku z drewnianym ratuszem. Pierwszym murywanym budynkiem w mieście był kościół pw. Nawiedzenia NMP wzniesiony ok. 1530 r. W kilka lat później Kmitowie wzniesli murywaną wież mieszkalną. Pod koniec XVI w. miasto zostało opatrzone ziemnymi fortyfikacjami. Po śmierci ostatniego z Kmitów Lesko przeszło w charakterze spadku w 1580 r. w ręce Stadnickich. W 2. poł. XVII w. wybudowali oni zamek z basztami i bastej, w skład którego wchodził także starowie Kmitów. Podczas panowania Stadnickich miasto przeżywało okres do dobrej prosperity. Odbływały się tu liczne targi i jarmarki, handlowano winem. Utrzymywano zagraniczne kontakty handlowe z Rosją, Polską i Mołdawią. Z początkiem XVIII w. dobre czasy skończyły się. W czasie wojny północnej w 1704 r. szwedzki korpus gen. Stenbocka złupił oraz spalił miasto i zamek. W rok później w czasie zarazy zmarło kilkuset mieszkańców. Zamek odbudowano w 1712 r. W następnych latach miasto przechodziło kolejno w ręce: Ossolińskich, Mniszchów i Krasickich. Własności prywatne były do 1914 r. Po rozbiorach Lesko znalazło się w granicach Austrii i przez krótki czas było siedzibą cyrkułu czyli okręgu administracyjnego. Od 1855 r. miasto było siedzibą powiatu. Wtedy też zaczęła powstawać pierwsze niewielkie zakłady przemysłowe.

Szansa przybliżenia się do miasta straciło Lesko w 1872 r., gdy na skutek protestu hrabiego Edmunda Krasickiego budowana linia kolejowa ominęła miasto w odległości ok. 3 km. Znaczącym wydarzeniem w dziejach miasta był pożar w 1886 r., który w jedną noc strawił około 300 drewnianych budynków. Po pożarze Lesko odbudowało się jako murywane. W 1896 r. wybudowano okazały ratusz, a na początku XX w. rafinerię ropy naftowej, fabryki: konserw, smarów i materiałów budowlanych. I wojna światowa przyniosła kolejne zniszczenia miastu i zamkowi. Notowania pierwszego w okresie międzywojennym spisu powszechnego wykazały w mieście liczącym 3870 mieszkańców a 2338 osób wyznania mojżeszowego. W tym czasie w XVIII w. okazał się synagog istniejący do dziś. Po kampanii wrześniowej 1939 r. Lesko okupowane było przez wojska sowieckie i stało się miastem nadgranicznym. Granica sowiecko-niemiecka przebiegała wzdłuż Sanu. Zamek stał się siedzibą dowództwa garnizonu a jego wyposażenie uległo całkowitej dewastacji. Wokół powstała linia betonowych bunkrów, zniszczona w 1941 r. Po zakończeniu wojny w 1947 r. Lesko liczyło zaledwie 1500 mieszkańców. Społeczność żydowska została wymordowana przez hitlerowców, Ukraińców natomiast wysiedlono w toku akcji "Wisła".

Obecnie Lesko liczy około 7,5 tysiąca mieszkańców, zajmuje obszar o powierzchni 1100 hektarów. Jest siedzibą władz Powiatu Leskiego, Urzędu Miasta i Gminy, oraz wielu instytucji rejonowych: Komendy Policji i Państwowej Straży Pożarnej, Sąd Powiatowego, Urzędu Skarbowego, Powiatowego Urzędu Pracy. tekst źródłowy: www.poszukiwania.pl